Sfântul Maslu și antropologia eclesială

În data de 10 septembrie 2012 Toma Pătraşcu, vicepreşedinte ASUR [*Asociația Secular-Umanistă din România*], declara următoarele referitor la *receptarea* Sfântului Maslu de către copii: „Gândiți-vă la *iresponsabilitatea* celor care *le induc* copiilor ideea că pentru *a se vindeca de o boală* trebuie 'să cheme preoții Bisericii' și să se ungă cu 'ulei sfințit'"[1].

Acest articol a primit un răspuns *prompt* din partea *Biroului de presă* al *Patriarhiei Române*, în care s-a afirmat faptul că: „În acelaşi manual, prin menţionarea Tainei Sfântului Maslu, se subliniază *ideea comuniunii în rugăciune* ca semn *al dragostei creştine* şi *al solidarităţii* cu cel aflat *în suferinţă*, fără *a exclude* beneficiul tratamentului medical"[2].

Și am început cu acest exemplu recent *de negare* a importanței Sfântului Maslu pentru a arăta cât de puțin e *cunoscută* sau cât de mult este *distorsionată* teologia acestei Sfinte Taine, dacă *nu se cunosc* sau *nu se acceptă* efectele sale taumaturgice.

Însă *Slujba Sfântului Maslu*[3] ne oferă o teologie antropologică bogată, în care omul este receptat ca *un întreg psiho-somatic* iar *vindecarea* este mărturisită drept *un dar al lui Dumnezeu* în viața noastră.

---

[1] *Cf.* art. *Manualele școlare, instrument al îndoctrinării religioase*, existent în locația: http://www.asur.ro/noutati/manualele-scolare-indoctrinare.

[2] *Cf.* art. *Campania ASUR împotriva manualelor de religie este străină de spiritualitatea românească*, existent în locația: http://www.basilica.ro/ro/stiri-patriarhie/campania_iasuri_impotriva_manualelor_de_religie_este_straina_de_spiritualitatea_romaneasca_5552.html.

[3] Vom cita următoarele 3 ediții pentru textul slujbei:

a) *** *Ευχολογιον το Μεγα*, ed. Ιερομ. Σπυριδωνος Ζερβος, Βενετια/ Veneția, 1891, 696 p. (*Slujba Sfântului Maslu* fiind între paginile 260-288) sub forma *Evhologhionul cel Mare*, *ed. 1891, p.*

b) *** *Molitfelnic*, tipărit cu aprobarea Sfântului Sinod și cu binecuvântarea PFP Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Ed. IBMBOR, București, 2002, 754 p. (*Slujba Sfântului Maslu* fiind între paginile 126-168) sub forma *Molitfelnic, ed. BOR 2002, p.*;

c) *** *Evhologhion* adică *Molitvenic*, Târgovişte, 1708-1712, aflat în BAR, CRV 155 B1, 526 p. (*Slujba Sfântului Maslu* fiind între paginile 84-133), sub forma *Evhologhion, ed. Târgoviște 1708-1712, p.*

Astfel, *untdelemnul sfințit* la Maslu e văzut ca *vehicul al harului* sau *al îndurării* lui Dumnezeu față de cei aflați în suferință[4]. De aceea, cei care sunt *unși* cu el primesc *mila Lui*[5].

Pentru că „ungerea cea sfântă” [χρισμόν τὸν ἱερὸν] a Sfântului Maslu e *porunca* Domnului pentru tămăduirea celor neputincioși[6].

Sfântul Maslu îl vrea pe om, în întregime, *eliberat* de „neputințe și necazuri” [νοσημάτων καὶ θλίψεων][7] pentru că cere *vindecarea* lui de la Cel care este *Doctor* [ὁ Ἰατρὸς], *Ajutător* [ὁ Βοηθὸς], *Izbăvitor* [ὁ Λυτρωτής], *Mântuitor* [ὁ Σωτὴρ], *Stăpân* [ὁ Δεσπότης] și *Domn* [ὁ Κύριος] al întregii creații[8].

Dar *rădăcina* tuturor bolilor noastre nu este *escamotată* ci *subliniată* în mod realist în textul liturgic.

Fiindcă bolile sunt *consecințele* păcatelor noastre[9] iar *iertarea lor* înseamnă *vindecare*. Înseamnă *tămăduire* a trupului și a sufletului[10] atâta timp cât păcatul a vătămat omul în întregime.

Din acest motiv, în *Rugăciunea la sfințirea untdelemnului*, nu se disociază între *ruinările* [συντρίμματα][11]/ *zdrobirile*[12] sufletului și cele ale trupului ci se cere *tămăduirea* de ambele[13].

Pentru că în cultul nostru nu se cunoaște *un conflict*, *un hiatus* sau *o prioritate* a sufletului față de trup când vine vorba de *păcat* și de *boală*.

Păcatul conceput în suflet *se extinde* ca un virus în tot trupul iar ceea ce *afectează* trupul nu lasă *indiferent* sufletul.

De aceea, ungerea cu uleiul sfințit la Maslu aduce și *vindecare* [θεραπείαν] de boli dar și *izbăvirea*

---

4 *Evhologhionul cel Mare*, ed. 1891, p. 260/ *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 127/ *Evhologhion*, ed. Târgoviște 1708-1712, p. 88.
5 Ibidem/ Ibidem/ Ibidem.
6 Idem, p. 260-261/ Ibidem/ Ibidem.
7 Idem, p. 261/ Idem, p. 128/ Idem, p. 89.
8 Ibidem/ Idem, p. 129/ Idem, p. 90.
9 Idem, p. 261, 263/ Idem, p. 129, 132/ Idem, p. 90, 93.
10 Idem, p. 265/ Idem, p. 134/ Idem, p. 96.
11 *Evhologhionul cel Mare*, ed. 1891, p. 266.
12 *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 136/ *Evhologhion*, ed. Târgoviște 1708-1712, p. 98.
13 *Evhologhionul cel Mare*, ed. 1891, p. 266/ *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 136/ *Evhologhion*, ed. Târgoviște 1708-1712, p. 98.

[ἀπαλλαγὴν] de toată patima [πάθους], murdăria/ întinăciunea [μολυσμοῦ] și răutatea [κακοῦ][14].

Sfântul Maslu vrea să facă din omul plin de păcate și de boli un om *cu adevărat sănătos la nivel ontologic*.

Vrea *să îl umple* de harul lui Dumnezeu, de unde vine *sănătatea* lui sufletească și trupească, pentru ca el *să se nevoiască* pentru *moștenirea* Împărăției lui Dumnezeu.

Acest lucru este inserat în *prima rugăciune* a Tainei, unde se cere, în binom, ca ungerea să-i fie celui bolnav „întru *izbăvire desăvârșită* [τελείαν ἀπολύτρωσιν] de păcatele lui [și] întru *moștenirea* [κληρονομίαν] Împărăției cerurilor”[15].

Pentru că Sfântul Maslu *reumple* de viață și de sănătate dumnezeiască puterile sufletești și trupești ale omului ca el să trăiască *duhovnicește* și nu *trupește*.

Iar *viața în har* înseamnă, totodată, o ontologie umană restaurată, care sporește continuu *în bine*, adică în *comuniunea* cu Dumnezeu.

Tot în *prima rugăciune* se vorbește despre cel care este acum *bolnav* ca despre cel care a fost *născut din nou* prin Botez[16] și *sfințit* „cu Duhul cel Sfânt”[17].

Pentru că Sfântul Maslu este pentru *credinciosul ortodox*, pentru cel adânc implicat în viața Bisericii, pentru cel care *a primit* și celelalte Taine ale Bisericii și astfel Maslul vine ca *o continuare sacramentală* a acelora.

Iar accentul *grav* al rugăciunii e atins atunci când preotul cere ca *untdelemnul* Maslului să fie *sfințit* de Domnul cu „scump Sângele Său [τῷ τιμίῳ Αὐτῦ Αἵματι]”[18], arătând prin aceasta *continua lucrare* în Biserică a operei Sale mântuitoare.

Cum că uleiul sfințit acum e plin de *puterea vindecătoare* și *mântuitoare* a lui Hristos Cel răstignit și înviat și nu este *un ulei oarecare*.

---

[14] Ibidem („spre *tămăduire* și spre izbăvirea de toată *patima* și *întinăciunea* trupului și a sufletului și de toată *răutatea*”)/ Idem, p. 136-137/ Ibidem („spre *tămăduire*, și spre schimbarea din toată *patima*, și *spurcăciunea* trupului și asufletului, și atoată *răutatea*”).

[15] Idem, p. 270 („spre izbăvire desăvârșită de păcatele lui și spre moștenirea împărăției cerurilor”)/ Idem, p. 142/ Idem, p. 104 („spre izbăvire de săvârșit[ă] de păcatele lui, spre moștenirea înpărăției Ceriurilor”).

[16] Ibidem/ Ibidem/ Idem, p. 105.

[17] Ibidem/ Ibidem/ Ibidem.

[18] Idem, p. 271/ Idem, p. 143/ Ibidem.

În *rugăciunea ungerii*, Dumnezeu Tatăl, numit aici „Doctorul sufletelor și al trupurilor”[19], e chemat *să tămăduiască* pe cel bolnav de „neputința trupească și sufletească” [σωματικῆς καὶ ψυχικῆς ἀσθενείας] de care suferă[20]. Dar Tatăl îl face *viu* pe cel bolnav prin harul lui Hristos și pentru rugăciunile tuturor Sfinților[21].

A doua rugăciune e către *Fiul*. Și El e chemat ca Însuși *să caute* spre noi și *să ne umbrească* cu harul Sfântului Său Duh pe noi, cei care ne-am *cunoscut* păcatele și am venit la Maslu *cu credința în El*[22].

Pentru că boala e *o cunoaștere interioară* a consecințelor devastatoare ale păcatelor iar *vindecarea de boală* e primită *prin credința* în Dumnezeu.

În *a treia rugăciune* se vorbește despre *trimiterea* din cer *a puterii Sale celei tămăduitoare* și, în același timp, de *o atingere* a lui Dumnezeu de trupul nostru aflat în suferință[23].

Pentru că așteptăm ca El *să ne ridice* „din patul durerii și din așternutul chinuirii [κλίνης ὀδυνηρᾶς καὶ στρωμνῆς κακώσεως]”[24] pentru *o viață eclesială angajată*[25].

Cu alte cuvinte, Maslul nu este doar *o vindecare de boală* ci și *o convertire interioară profundă* prin care devenim *tot mai conștienți* de apartenența noastră eclesială.

A patra rugăciune vorbește despre faptul că am primit *împuternicirea* [ἐνισχύσας][26]/ *întărirea*[27] de la Domnul de *a unge* și de *a ne ruga* pentru tămăduirea „neputințelor poporului” [τὰς ἀσθενείας τοῦ λαοῦ][28].

Dar Domnul nu Se manifestă *distant* în actul vindecării noastre, pentru că El *pune-împreună*

---

[19] Ibidem/ Idem, p. 144/ Idem, p. 106.
[20] Ibidem/ Ibidem/ Idem, p. 107.
[21] Ibidem/ Ibidem/ Ibidem.
[22] Idem, p. 274/ Idem, p. 148/ Idem, p. 111.
[23] Idem, p. 276/ Idem, p. 151/ Idem, p. 114.
[24] Ibidem/ Ibidem/ Ibidem.
[25] Ibidem/ Ibidem („Dăruiește-l pe dânsul *sănătos* și *întreg* Bisericii Tale, ca să fie *bineplăcut* Ție și *să facă voia Ta*”)/ Ibidem.
[26] *Evhologhionul cel Mare*, ed. 1891, p. 278.
[27] *Evhologhion*, ed. Târgoviște 1708-1712, p. 117 (carele neai *întărit* pre noi prin sfinții tăi Apostoli”).
[28] *Evhologhionul cel Mare*, ed. 1891, p. 278/ *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 153/ *Evhologhion*, ed. Târgoviște 1708-1712, p. 117 („neputințele noroadelor”).

[σύνταξον][29]/ *întocmește*[30] untdelemnul, adică *îl umple* de harul Său, pentru *a-i tămădui* pe oameni.

Și *grija* Lui față de noi e *reală* și *continuă*, pentru că Domnul *poartă* [βαστάζων] slăbiciunile noastre și *ia* [λαμβάνων] asupra Sa bolile noastre[31]. Pentru că El lucrează *vindecare* în viața noastră tot ca atunci când El era *în trup* și *locuia* în mijlocul oamenilor.

Fiindcă *asumarea* și *purtarea* bolilor și a slăbiciunilor întregii umanități e ceea ce *a făcut* Domnul *din prima clipă* a întrupării Sale. Și tocmai de aceea noi putem *învinge* boala din interior pentru că nu suntem *singuri* ci El *ne întărește* și *suferă împreună* cu noi.

Tămăduirea e *darul* Lui[32]. Dar *coparticiparea* omului la tămăduire, adică pocăința și schimbarea lui spre bine, *face parte* din procesul divino-uman al tămăduirii. Pentru că vindecarea trebuie *dorită* și *cerută* de la Dumnezeu pe măsură ce înțelegem *cauzele* bolilor noastre dar și *sensul* vieții, acela de *a-I sluji* lui Dumnezeu.

Căci de aceea tămăduirea e *dar*: pentru ca să ne învețe *să ne dăruim* viața lui Dumnezeu.

În *rugăciunea a șaptea* se subliniază faptul că pocăința/ întoarcerea e *spre viață*[33]. Iar *viața nouă*, îndreptată, este darul *iertării* Lui[34]. Pentru că *iertarea* și *vindecarea* Lui sunt pentru *împlinirea* noastră ontologică.

Și viața noastră este *un dar* tocmai pentru *a lucra* poruncile Lui și *a moșteni* viața cea nestricăcioasă[35].

Căci *darul* Său se lucrează prin mâna Sa cea *tare* și *puternică*[36], fapt pentru care Sfântul Maslu e *izvor de viață* și *de binecuvântare dumnezeiască*.

*

---

[29] *Evhologhionul cel Mare*, ed. 1891, p. 278.

[30] *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 153 („Însuți și untdelemnul acesta *întocmește-l* spre *tămăduirea* celor care se ung din el"/ *Evhologhion*, ed. Târgoviște 1708-1712, p. 117 („însuți și untul de lemn acesta *întocmeaștel* spre *tămăduirea* celor cesă ung din trânsul").

[31] *Evhologhionul cel Mare*, ed. 1891, p. 280/ *Molitfelnic*, ed. BOR 2002, p. 157 („Cel ce *porți* fără mâhnire *slăbiciunile noastre* și *iei* asupră-Ți suferințele noastre")/ *Evhologhion*, ed. Târgoviște 1708-1712, p. 120 („cela ce *porți* slăbiciiunile noastre fără dureare, și *iai* neputințile noastre").

[32] Idem, p. 281/ Ibidem/ Idem, p. 121.

[33] Idem, p. 286/ Idem, p. 165/ Idem, p. 128.

[34] Idem, p. 287/ Idem, p. 166/ Idem, p. 130.

[35] Ibidem/ Ibidem/ Ibidem.

[36] Ibidem/ Idem, p. 167/ Ibidem.

Părintele Profesor Dumitru Stăniloae considera Maslul drept o „Taină *a trupului*”[37], pentru că ea „pune în relief *valoarea pozitivă* acordată de Dumnezeu trupului omenesc”[38].

Însă „cu toate că Taina Maslului are în vedere *trupul*, în primul rând, harul lucrează și asupra *sufletului*, fiindcă lucrarea harului *asupra* sufletului *se extinde* și asupra trupului”[39].

Pentru că în Taina Maslului se urmărește „refacerea *integrității* personale sau *a restaurării legăturii* dintre trup și suflet”[40].

Părintele Profesor Vasile Citirigă vorbește despre Maslu ca despre Taina Bisericii care „*întreține* și *întărește* comuniunea”[41], pentru că în ea avem *evidența* a ceea ce înseamnă „rugăciunea pentru celălalt”[42].

Iar Părintele Patriarh Daniel Ciobotea vorbește despre *vindecarea* Sfântului Maslu ca despre „*un dar* de la Dumnezeu care *se cere* și *se așteaptă* de la El cu speranță”[43].

*

De unde vine însă *desconsiderarea* acestei Sfinte Taine în contemporaneitate? Din ideea negativistă că Sacramentologia Bisericii nu are *nimic de-a face* cu *vindecarea* omului.

Pentru că excluzându-se din start faptul că Biserica e *o realitate divino-umană*, Maslul e văzut ca *o*

---

[37] Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 3, ed. a II-a, Ed. IBMBOR, București, 1997, p. 136.
[38] Ibidem.
[39] Pr. Prof. Dr. Dumitru Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, Ed. IBMBOR, București, 2005, p. 379.
[40] Pr. Ștefan Buchiu, *Întrupare și unitate. Restaurarea cosmosului în Iisus Hristos*, cu pref. de Pr. Prof. Dr. Dumitru Popescu, Ed. Libra, București, 1997, p. 193.
[41] Pr. Prof. Dr. Vasile Citirigă, *Probleme fundamentale ale Teologiei Dogmatice și Simbolice* (curs pentru studenți), vol. II, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2008, p. 223.
[42] Ibidem.
[43] † Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Sfântul Maslu – Taina însănătoșirii trupești și sufletești*, Cuvânt rostit *la deschiderea* Simpozionului internaţional de teologie *„Taina Sfântului Maslu şi îngrijirea bolnavilor”*, Bucureşti, marţi, 15 mai 2012, în Aula Magna *„Teoctist Patriarhul”* a Palatului Patriarhiei, *cf.* locației:
http://www.basilica.ro/ro/stiri/bsfantul_maslu_taina_insanatoirii_trupeti_i_sufl etetib_6183.html.

formă primitivă de terapie, care *ar exclude* intervenția medicală specializată.

Însă în viața ortodoxă *nu se exclude* terapia medicală ci *se așteaptă* vindecarea lui Dumnezeu atât prin slujbele Bisericii cât și prin intervenție medicală și medicamentație.

Omul, în integralitatea sa, e avut *în vedere* și sănătatea e văzută ca *realitate interioară* duhovnicească și trupească, pentru că și sufletul și trupul au nevoie de *vindecare*.

De aceea am tratat slujba Sfântului Maslu din perspectiva *antropologiei eclesiale*, pentru că ea îl vede pe om la modul *integral*, holistic.

Și aceasta înseamnă că nu putem fi *sănătoși* cu adevărat, dacă *sănătatea* nu înseamnă *iertare* și *vindecare* de la Dumnezeu.

Căci Taina Sfântului Maslu ne dăruie tocmai *vindecarea personalizatoare*, acea vindecare ce este, deopotrivă, *curățire*, *însănătoșire* și *sfințire* a sufletului și a trupului.

Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș